

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

4. september 2000

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljø- og
Energiministeriets grundnotat vedrørende forslag til Europa-
Parlamentets og Rådets direktiv om offentlig adgang til miljøoplysninger,
KOM (2000) 402 endelig.

Hvad angår generelle undtagelser i adgangen til aktindsigt fremgår det, at aktindsigten kan afslås, hvis oplysningerne ikke er i myndighedens besiddelse, eller hvis andmodningen er klart urimelig eller for bredt formuleret. Endvidere er internt materiale, eller materiale under udarbejdelse, undtaget. Der skal dog i disse situationer også tages hensyn til offentlighedens interesser i, at der sker udlevering.

De interesser, der specifikt kan begrunde undtagelse, er i alt væsentligt de samme, som efter direktiv 90/313/EØF.

Dog ændres rammerne for at angive hensynet til forretnings- eller erhvervsmæssige interesser, idet det for det første nævnes, at denne interesse skal være retsbeskyttet af hensyn til lovlige, økonomiske interesser. For det andet nævnes som noget nyt, at aktindsigten i oplysninger om emissioner, udledninger eller andre udslip i miljøet, som omfattes af fællesskabets lovgivning, ikke kan afslås med henvisning til, at der er tale om forretnings- eller erhvervsinteresser.

Endvidere ændres henvisningen til beskyttelsen af enkeltpersoner, idet der indføres en reference til direktiv 95/46/EF om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Hvad angår de specifikke undtagelser, fremgår det som noget nyt, at undtagelse kun kan ske, hvis udlevering har uheldige virkninger på de nævnte interesser. Endvidere fremgår det, at myndighederne i hvert enkelt tilfælde skal afveje de offentlige interesser, der taler for at undlade udlevering, overfor offentlighedens interesse i at modtage oplysningerne.

Der foreslås endvidere en pligt til at uddrage oplysninger, hvis den fortrolige karakter alene knytter sig til dele af dokumentet (ekstraheringspligt). Hvad angår tidsfrister for at meddele afslag på aktindsigt henviser direktivet til de tidsfrister, der gælder for udlevering af oplysningerne, og det fremgår, at afslaget skal begrundes samt indeholde en klagevejledning.

Det foreslås som noget nyt, at et evt. gebyr ikke må overstige et rimeligt beløb, og at udleveringen af oplysninger ikke må betinges af, at gebyret forudbetales. Der skal offentliggøres lister over evt. gebyrer, som tillige skal stilles til den informationssøgendes rådighed, og adgangen til visse registre eller lister skal være vederlagsfri, ligesom der ikke må opkræves gebyr for gennemsyn af oplysninger på stedet.

Der indføres med forslaget en egentlig klageadgang, idet der stilles krav om, at et afslag skal kunne prøves ved en domstol eller en anden ved lov oprettet instans. Ved siden af denne prøvelsesadgang skal der tillige være adgang til en hurtig og billig procedure, hvorved enten den offentlige myndighed genbehandler sin afgørelse eller afgørelsen kan efterprøves administrativt. Den pågældende offentlige myndighed skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dommen/afgørelsen i klagesagen.

Forslaget indeholder en aktiv oplysningsforpligtelse for myndighederne, hvilket er en nyskabelse i forhold til dir. 90/313. Der lægges op til, at myndighederne skal sikre, at miljøoplysninger gøres tilgængelige og udbredes, ikke mindst ved anvendelse af computerteknologi. Der findes en (ikke udtømmende) liste over de oplysninger, der skal formidles, herunder oplysninger om internationale

og nationale lovttekster vedr. miljøet, oplysninger om miljøpolitik, miljøplaner og miljøprogrammer, rapporter om gennemførelse af disse, miljøtilstandsrapporter og miljø-overvågningsdata.

Endelig indføres der en forpligtelse til med jævne mellemrum at offentliggøre miljøtilstandsrapporter og til aktivt at formidle en række oplysninger om overhængende sundhedsfarer eller trusler imod miljøet.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Vedrørende nærhedsprincippet tager Kommissionen udgangspunkt i, at forslaget berører fællesskabets forpligtelser vedrørende miljøkvalitet og miljøbeskyttelse. Det anføres herunder, at bedre offentlig adgang til miljøoplysninger er afgørende for at sikre, at Fællesskabets miljølovgivning overholdes og anvendes effektivt.

Videre gøres gældende, at miljøproblemer er grænseoverskridende og borgerne, de private organisationer og offentligheden som sådan bør have adgang til miljøoplysninger på samme vilkår og betingelser i hele Fællesskabet.

Kommissionen anfører samtidig, at man anser en fællesskabsregulering for at være en forudsætning for, at Fællesskabets forpligtelser som følge af underskrivelsen af Århuskonventionen kan overholdes.

Hvad angår proportionalitetsprincippet anfører Kommissionen, at forslaget afløser direktiv 90/313/EØF. Dette direktiv opstillede minimumsvilkår og -betingelser for adgangen til miljøoplysninger og overlod det til medlemsstaterne at fastsætte de praktiske ordninger. Ændringen af direktivet skal derfor rent juridisk ske i form af et nyt direktiv.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Borgernes adgang til miljøoplysninger er i Danmark reguleret af lov om aktindsigt i miljøoplysninger og to bekendtgørelser med betalingsregler, der er udstedt med hjemmel i loven.

Reglerne i miljøoplysningsloven bygger på en række henvisninger til de generelle regler om aktindsigt i offentlighedsloven og i forvaltningsloven suppleret med de særregler, der gælder for miljøoplysninger.

Miljøoplysningsloven er blevet ændret ved lov nr. 447 af 31. maj 2000 om ændring af visse miljølove med henblik på implementering af Århus-konventionen. Reglerne i miljøoplysningsloven er herved bragt i overensstemmelse med forpligtelserne i konventionen.

Herved er der i vid udstrækning indført en retsstilstand i Danmark, der tager højde for de ændringer, der lægges op til i forslaget.

Kommissionens forslag er imidlertid ikke blot en implementering af konventionen. Dels går Kommissionen på visse områder væsentligt udover, hvad der følger direkte af konventionens forpligtelser, dels har forslaget et videre sigte end blot at implementere konventionen.

Forslaget forventes derfor at indebære krav om en række justeringer af først og fremmest miljøoplysningsloven. Det vil bl.a. være tilfældet for at tage højde for konsekvenserne af forslagets ændrede og udvidede definitioner, herunder især det brede myndighedsbegreb, og forslagets forpligtelse til i hvert enkelt tilfælde at afveje de modstående interesser. Videre vil det formentlig kræve lovændringer at implementere reglerne om den aktive oplysningspligt. Derudover må en række mindre justeringer af administrative regler tillige forventes.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget ændrer ikke de grundlæggende forudsætninger for at opkræve gebyr, hvorfor der som udgangspunkt ikke vil være økonomiske konsekvenser af ændringerne af reglerne om aktindsigt. Der vil dog være administrative konsekvenser for de private selskaber, der som noget nyt vil blive underlagt en pligt til at meddele aktindsigt som følge af det brede myndighedsbegreb.

Forslagets regler om den aktive oplysningspligt kan efter omstændighederne få visse administrative og økonomiske konsekvenser for såvel stat, amter og kommuner, som for de private selskaber, der som noget nyt blive omfattet af myndighedsbegrebet. Da reglerne i forslaget imidlertid er noget uklare, er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at sige noget præcist om de administrative og økonomiske konsekvenser..

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark. Der sker med forslaget en udvidelse af de danske regler om offentlig adgang til miljøoplysninger, hvilket medvirker til at skabe større miljøbevidsthed og derved også bedre miljøbeskyttelse.

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU.

5. Høring

Forslaget har endnu ikke været sendt i høring.